

• تصویر ۱۰: پدیده «دیگرافیا» برای دعایی به زبان عیلامی /mani-p sah-ip hürt kere-p o-p(e) hũta-k-na/ (مانی-پ ساه-یپ هورت کرپ-آپ هوتا-ک-نا) باشد که مانی‌های (نام‌شبی) - برنزی برای (یا به منظور استفاده توسط) گروه پرستش من (کشیشان و یا روحانیان من) ساخته شود؛ این دعا در بالا به خط عیلامی خطی در متنی متعلق به ایتاتوی اول (۱۹۸۰ پیش از میلاد؛ متن عیلامی خطی Z: 8-9) نگاشته شده است (برای دیدن تصویر کامل به تصویر ۷ سمت چپ مراجعه شود). همان دعا دو قرن بعد، در نیمه نخست سده ۱۸ پیش از میلاد، به خط میخی در متنی متعلق به سو-پالار-هوهپاک دیده شده است (تصویر ۹؛ عکس‌ها از فرانسوا دوسه)

سده هاست. همچنین بر مبنای مستندات به دست آمده تا به امروز از این زبان، زبان عیلامی در حال حاضر ظاهراً در دسته زبان‌های منفرد قرار دارد. بنابراین با وجود فرضیه‌هایی که می‌گویند زبان عیلامی را به زبان‌های «دراویدی هند و پاکستان»، «گروه زبانی آفریقایی-آسیایی» یا «زبان‌های قفقازی» متصل کنند، این ویژگی مانع از هرگونه مقایسه زبانی می‌شود. اگرچه تاکنون زبان عیلامی فقط از طریق شمار محدودی از کتیبه‌های میخی سده بیست و سوم تا سده چهارم پیش از میلاد مستند شده، با این وجود، برخی معتقد هستند این زبان سرانجام در حدود سال هزار پس از میلاد و در جنوب غربی ایران ناپدید شده است. آن‌گونه که در آثار جغرافی‌دانان ایرانی که به زبان عربی نوشته شده، احتمالاً به نوع تحول‌یافته زبان عیلامی به نام «خوزی» اشاره

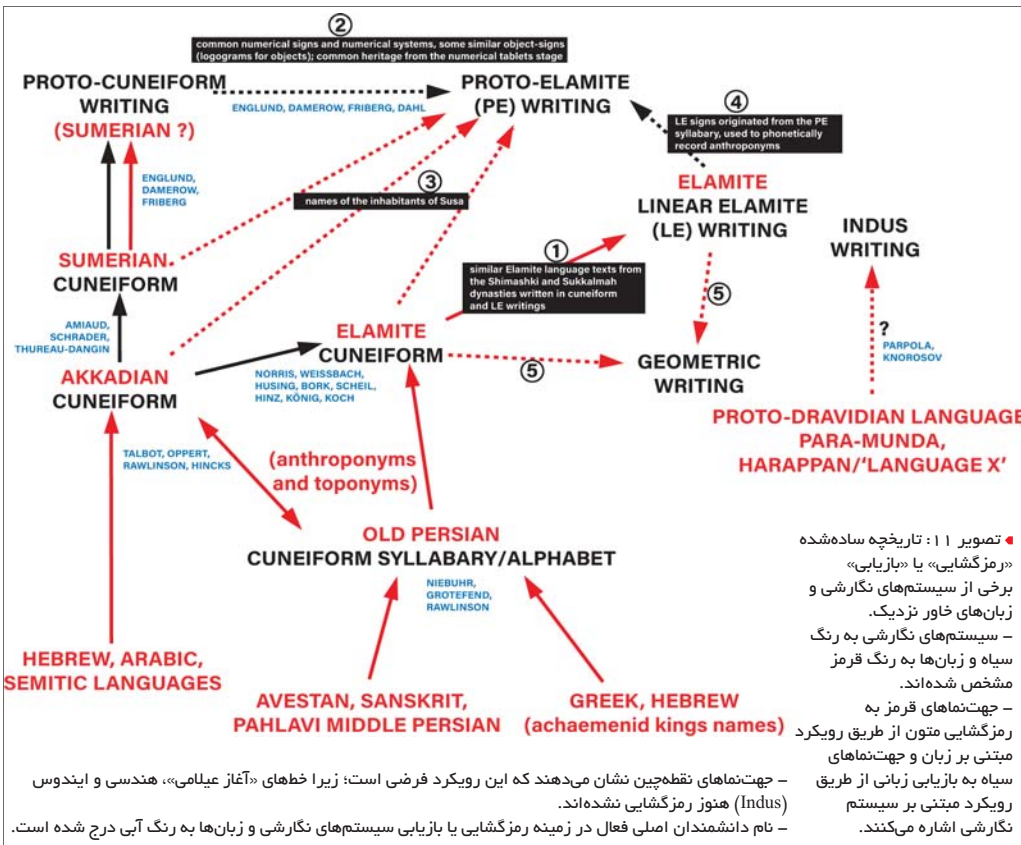
فرضیه را مطرح کرد که میسینی خطی B شکل باستانی زبان یونانی (زبان یونانی میسینی) را می‌نوشت، خط عیلامی خطی را نیز می‌توان بر اساس دانش قبلی (هرچند اندک) از زبان عیلامی و از طریق خط میخی رمزگشایی کرد (از شناخته به ناشناخته: خط میخی << زبان عیلامی >> خط عیلامی خطی؛ به تصویر ۱۱ نگاه کنید).

۲- زبان عیلامی

رمزگشایی خط «عیلامی خطی» ثابت کرد که این خط برای ثبت «زبان عیلامی» استفاده می‌شده است. زبان عیلامی احتمالاً از بقایای یک گروه زبانی بزرگ‌تر در هزاره سوم پیش از میلاد بوده و نیز این زبان نشان‌دهنده تفاوت‌های گویشی/لهجای بین‌منطقه‌ای در طی

• تصویر ۹: ظرف نقره‌ای با کتیبه‌های سلطنتی به خط میخی و زبان عیلامی متعلق به نیمه نخست سده ۱۸ پیش از میلاد از فرمانروا سو-پالار-هوهپاک (Sewe-palar-hühpak) (ارتفاع بیست و یک و نیم سانتی‌متر؛ از مجموعه محبوبیان)

چند نکته ضروری برای تصویر ۱۱

نکته ۱: رمزگشایی نگارش عیلامی خطی از طریق رویکردی مبتنی بر زبان امکان‌پذیر شد؛ زیرا برخی از کتیبه‌های عیلامی خطی (کتیبه‌های ظروف نقره‌ای کام‌فیروز) متون زبان عیلامی را بسیار شبیه به دیگر کتیبه‌های نوشته شده به خط میخی ثبت کرده‌اند.

نکته ۲: السواح «آغاز عیلامی» قبلاً از طریق مقایسه‌های گرافیکی با خط «آغاز میخی» (رویکرد مبتنی بر سیستم نگارشی) مورد بررسی قرار گرفته‌اند. این روش منجر به کشف نشانه‌های شمارشی، سیستم‌های شمارشی و برخی از نشانه‌های واژه‌نگاری مربوط به اشیاء مثل نشانه واژه‌نگار برای گوسفند شد که برآمده از میراث مشترک این دو خط از سیستم شمارشی پیش از آنها بوده است.

نکته ۳: از آنجایی که برخی از توالی‌های نشانه‌های «آغاز عیلامی» احتمالاً نام‌های خاص را ثبت کرده‌اند، رویکردی مبتنی بر زبان برای رمزگشایی این توالی نشانه‌ها و به واسطه نام‌های خاص سومری، اکدی و عیلامی ساکنان شوش در دوره امپراتوری آد به کار گرفته شد.

نکته ۴: رمزگشایی خط عیلامی خطی، به ما این امکان را می‌دهد که رویکرد جدیدی مبتنی بر سیستم نگارشی اتخاذ کنیم؛ زیرا خط عیلامی خطی احتمالاً از خط «آغاز عیلامی» می‌آید. ارزش‌های آوایی نشانه‌های عیلامی خطی را می‌توان به روش معکوس به همتایان گرافیکی بالقوه «آغاز عیلامی» آنها اعمال کرد. ترکیبی از نکته‌های سه و چهار می‌تواند دسترسی به توالی‌های مربوط به نام‌های خاص در خط «آغاز عیلامی» را فراهم کند.